

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ภาคผนวก

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56

เรื่อง

การบัญชีกับภาษีเงินได้

วัตถุประสงค์

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ ซึ่งครอบคลุมถึงรายการต่อไปนี้

ก) ผลทางภาษีที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตจากการที่กิจการรับประโยชน์จากสินทรัพย์ หรือจ่ายชำระหนี้สินตามราคาตามบัญชีที่รับรู้ในงบดุล

ข) ผลทางภาษีที่เกิดจากรายการหรือเหตุการณ์ทางบัญชีที่เกิดขึ้นในงวดปัจจุบันและได้รับรู้ไว้ในงบการเงินของกิจการ

คำนิยาม

ฐานภาษี

ฐานภาษีของสินทรัพย์ หมายถึง จำนวนที่กฎหมายภาษีอากรอนุญาตให้นำมาจากประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่ต้องเสียภาษีเมื่อกิจการได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ เช่น เมื่อคิดเป็นค่าเสื่อมราคา เมื่อใช้เป็นต้นทุนเมื่อจำหน่าย ตามราคาตามบัญชีที่แสดงในงบดุล ฐานภาษีของสินทรัพย์จะถือว่าจำนวนเท่ากับราคาตามบัญชีของสินทรัพย์พอดี หากประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่จะไม่ต้องเสียภาษี เช่น เมื่อได้รับชำระคืนเงินกู้ เงินที่ได้รับชำระไม่มีผลต่อการคำนวณภาษี ดังนั้น ฐานภาษีของเงินให้กู้ยืมจึงมีจำนวนเท่ากับราคาตามบัญชีของเงินให้กู้ยืมพอดี

ตัวอย่างฐานภาษีของสินทรัพย์

1. ลูกหนี้การค้าส่งหาริมทรัพย์มี BV = 250 บาท (รับเงินวางเริ่มแรกและเงินค่างวดเกิน 20%)

รายได้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้การค้าส่งหาริมทรัพย์ได้รวมคำนวณในกำไร/ขาดทุนทางภาษีแล้ว (ไม่ว่ากิจการจะรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ตามเงินค่างวดที่ถึงกำหนดชำระ/ อัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จ/เมื่อโอนกรรมสิทธิ์) ดังนั้น ฐานภาษีของลูกหนี้การค้าส่งหาริมทรัพย์ = 250 บาท

2. เงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้า มี BV = 100 บาท (รวมกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมจำนวน = 20 บาท

กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้าไม่ถือเป็นรายได้ที่ต้องเสียภาษี ดังนั้น จำนวนที่กฎหมายภาษีอากรอนุญาตให้

นำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีในงวดอนาคตโดยคิดเป็นต้นทุนเมื่อจำหน่าย = 80 บาท และเนื่องจากกำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์เพื่อค้าถือเป็นรายได้ที่ต้องเสียภาษีและขาดทุนจากการจำหน่ายหลักทรัพย์เพื่อค้าหักเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีได้ ดังนั้น ฐานภาษีของเงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้า = 80 บาท

ฐานภาษีของหนี้สิน หมายถึง ราคาตามบัญชีของหนี้สินหักด้วยจำนวนของหนี้สินที่กฎหมายภาษีอากรอนุญาตให้นำไปใช้หักภาษีในงวดอนาคตในกรณีรายได้รับล่วงหน้า ฐานภาษีของหนี้สินนั้น หักด้วยจำนวนรายได้ที่เกี่ยวข้องที่ไม่ต้องนำไปเสียภาษีในงวดอนาคต

ตัวอย่างฐานภาษีของหนี้สิน

1. หนี้สินสำหรับการรับประกันคุณภาพมี BV = 100 บาท

กฎหมายภาษีอากรไม่อนุญาตให้นำต้นทุนในการรับประกันคุณภาพสินค้าไปหักเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีจนกว่าจะจ่ายจริง ดังนั้น ฐานภาษีของหนี้สินสำหรับการรับประกันคุณภาพสินค้า = 0 บาท (BV 100 บาท - จำนวนที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินที่สามารถนำมาหักภาษีเงินได้ในอนาคต 100 บาท)

2. หุ้นกู้แปลงสภาพมี BV = 80 บาท (สุทธิจากส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ 20 บาท ซึ่งวัดมูลค่าด้วยจำนวนที่คิดลดของมูลค่าที่ต้องจ่ายคืนเมื่อครบกำหนด หลังจากที่ยื่นส่วนจำนวนเงินสดที่ได้รับ ไปเป็นส่วนประกอบที่เป็นสิทธิแปลงสภาพแล้ว)

ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ไม่สามารถถือเป็นค่าใช้จ่ายหรือรายได้ทางภาษี และการจ่ายคืนหุ้นกู้ (หากผู้ลงทุนไม่ใช่สิทธิแปลงสภาพ) ไม่มีผลต่อการคำนวณภาษี ดังนั้น ฐานภาษีของหุ้นกู้แปลงสภาพ = 100 บาท

มาตรฐานการบัญชียังได้ให้แนวทางไว้ด้วยว่าในกรณีที่หากที่จะกำหนดฐานภาษีของสินทรัพย์ หรือหนี้สินได้ในทันที ก็ให้กิจการคำนึงถึงหลักการพื้นฐานที่ว่ากิจการต้องรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี หรือสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี เมื่อการรับประโยชน์จากราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ หรือจ่ายชำระราคาตามบัญชีของหนี้สินทำให้กิจการต้องจ่ายภาษีเงินได้ในอนาคตด้วยจำนวนที่แตกต่างจากจำนวนภาษีที่จะต้องจ่ายถ้าการรับประโยชน์หรือการจ่ายชำระนั้นไม่มีผลทางภาษีที่จะเกิดขึ้นตามมา เว้นแต่จะเป็นไปตามข้อยกเว้นที่มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ระบุไว้

การรับรู้ภาษีเงินได้ตามแบบแสดงรายการ

1. กิจการต้องรับรู้ภาษีเงินได้ตามแบบแสดงรายการสำหรับงวดปัจจุบันและงวดก่อนเป็นหนี้สินเท่ากับจำนวนที่กิจการยังไม่ได้จ่าย หากภาษีเงินได้ที่กิจการได้จ่ายสำหรับงวดปัจจุบันและ

งวดก่อนมีจำนวนสูงกว่าภาษีเงินได้ที่ต้องจ่ายตามแบบแสดงรายการสำหรับงวดดังกล่าวกิจการต้องรับรู้จำนวนภาษีเงินได้ที่จ่ายเกิดเป็นสินทรัพย์ เว้นแต่ในกรณีที่กิจการคาดว่าจะไม่เรียกเงินภาษีนั่นคืน

กิจการต้องรับรู้ประโยชน์ที่เกิดจากขาดทุนทางภาษีที่สามารถยกกลับไปลดภาษีเงินได้ตามแบบแสดงรายการสำหรับงวดก่อนเป็นสินทรัพย์ในงบดุล

2. หากกิจการสามารถนำขาดทุนทางภาษีไปลดภาษีเงินได้ตามแบบแสดงรายการสำหรับงวดก่อน กิจการต้องรับรู้ประโยชน์ทางภาษีเป็นสินทรัพย์ในงวดที่ขาดทุนทางภาษีนั้นเกิดขึ้นหากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์และสินทรัพย์นั้นสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ

การรับรู้ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

ผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษี

- ผลแตกต่างชั่วคราว โดยทั่วไปราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่รับรู้เมื่อเริ่มแรกจะเท่ากับฐานภาษี เนื่องจากถือตามราคาทุนเช่นกัน ต่อมาเมื่อมีการใช้สินทรัพย์นั้นในการดำเนินงาน ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์อาจแตกต่างไปจากฐานภาษี ซึ่งอาจเกิดจากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ ณ วันสิ้นงวดเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ซึ่งแสดงตามมูลค่ายุติธรรมแตกต่างไปจากฐานภาษี ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์จะแตกต่างไปจากฐานภาษีในกรณีต่อไปนี้

1. จำนวนเงินของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บได้/ มูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้างเหลือ/ มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์คือย่ำค่าต่ำกว่าราคาตามบัญชีของลูกหนี้ สินค้างเหลือ หรือสินทรัพย์คือย่ำค่า ทำให้ราคาตามบัญชีของลูกหนี้ สินค้างเหลือ สินทรัพย์คือย่ำค่าซึ่งแสดงตามจำนวนของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บได้/มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ผลแตกต่างจากฐานภาษี

2. ส่วนได้เสียในสินทรัพย์สุทธิของบริษัทร่วม/บริษัทย่อย ณ วันสิ้นงวดเปลี่ยนแปลงไปทำให้ราคาตามบัญชีของเงินลงทุนซึ่งแสดงวิธีส่วนได้เสียแตกต่างไปจากฐานภาษี

3. การคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ในอัตราซึ่งแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร ทำให้ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์แตกต่างไปจากฐานภาษี

4. การรับรู้รายจ่ายบางรายการเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวดเพื่อคำนวณกำไรทางบัญชี แต่กฎหมายภาษีอากรไม่อนุญาตให้นำรายจ่ายดังกล่าวมาหักเพื่อคำนวณกำไรทางภาษีในงวดปัจจุบันแต่อนุญาตให้นำไปหักเป็นรายจ่ายทางภาษีในงวดอนาคต

5. มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่ตีราคาใหม่ (ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์/สินทรัพย์ไม่มีตัวตน) เปลี่ยนแปลงไปทำให้ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่ตีราคาใหม่แตกต่างไปจากฐานภาษี

นอกจากนี้ โดยทั่วไปราคาตามบัญชีของหนี้สินที่รับรู้เมื่อเริ่มแรกจะเท่ากับฐานภาษี เนื่องจากถือตามราคาที่ได้รับรู้ในครั้งแรก ตัวอย่างเช่น กิจการกู้เงินมา 100 บาท เมื่อถึงกำหนดชำระจะต้องใช้คืน 100 บาท ราคาตามบัญชีจะเท่ากับฐานภาษีพอดี หรือกิจการมีการตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายขึ้น 100 บาท ค่าใช้จ่ายจำนวนนี้สามารถหักเป็นค่าใช้จ่ายภาษีได้ทั้งหมด ราคาตามบัญชีจะเท่ากับฐานภาษีเช่นกันคือ 100 บาท ราคาตามบัญชีของหนี้สินจะแตกต่างไปจากฐานภาษีในกรณีต่อไปนี้

1. การตั้งประมาณการหนี้สินโดยทางภาษีไม่อนุญาตให้นำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษี เช่น ประมาณการเงินบำเหน็จพนักงานเมื่อออกจากงาน ประมาณการค่าใช้จ่ายในการรับรองคุณภาพสินค้า

2. การรับรู้เงินมัดจำ/ รายได้รับล่วงหน้า ซึ่งกฎหมายอากรกำหนดให้นำเงินมัดจำ / รายได้รับล่วงหน้าดังกล่าวมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับเงินมัดจำหรือรายได้รับล่วงหน้านั้น

3. การแยกส่วนประกอบที่เป็นหนี้สินของหุ้นกู้แปลงสภาพไว้เป็นหนี้สินและส่วนประกอบที่เป็นทุนไว้เป็นทุน ซึ่งทำให้กิจการต้องรับรู้ส่วนลดของหุ้นกู้เป็นค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย แต่กฎหมายอากรไม่อนุญาตให้กิจการนำส่วนลดที่เกิดจากส่วนประกอบที่เป็นหนี้สินของหุ้นกู้แปลงสภาพมาหักเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษี

4. การรับรู้เงินกู้ยืมเมื่อเริ่มแรกตามจำนวนเงินสดที่ได้รับสุทธิจากต้นทุนในการจัดทำรายการ โดยต้นทุนในการจัดทำรายการจะทยอยตัดจำหน่ายเป็นค่าใช้จ่ายทางบัญชีตลอดอายุของเงินกู้ยืมนั้น แต่ต้นทุนในการจัดทำรายการดังกล่าวไม่สามารถถือเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีได้เลยในทุกงวด

ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นว่าผลแตกต่างชั่วคราว คือ ผลแตกต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับฐานภาษีของสินทรัพย์หรือหนี้สิน เมื่อมีการรับรู้ในงวดบัญชีหนึ่งแล้ว ผลแตกต่างดังกล่าวจะมีการกลับรายการหรือหักออกจากบัญชีในงวดต่อ ๆ ไป ผลแตกต่างชั่วคราวจึงอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1) **ผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษี** คือ ผลแตกต่างชั่วคราวที่ทำให้เกิดจำนวนที่ต้องเสียภาษีซึ่งกิจการต้องนำรวมคำนวณกำไรทางภาษีหรือขาดทุนทางภาษีในงวดอนาคตเมื่อ กิจการได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ หรือจ่ายชำระหนี้สินตามราคาตามบัญชี

2) **ผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษี** คือ ผลแตกต่างชั่วคราวที่ทำให้เกิดจำนวนที่สามารถนำมาใช้หักภาษีซึ่งการต้องนำรวมคำนวณกำไรทางภาษีหรือขาดทุนทางภาษีในงวดอนาคตเมื่อ กิจการได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ หรือจ่ายชำระหนี้สินตามราคาตามบัญชี

- **ผลแตกต่างถาวร** เป็นผลแตกต่างทางบัญชีกับทางภาษีที่ไม่สามารถหักกลบรายการได้ในอนาคต ภายใต้ประมวลรัษฎากร มาตรา 65 ตรี รายจ่ายต้องห้าม

- สิทธิประโยชน์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี หมายถึง จำนวนภาษีเงินได้ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ในงวดอนาคต ซึ่งเกิดจากรายการข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

1. ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ต่ำกว่าฐานภาษี
2. ราคาตามบัญชีของหนี้สินสูงกว่าฐานภาษี
3. ขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไป
4. เครดิตภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไป

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจึงมีค่าเท่ากับผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีคุณด้วยอัตราภาษีเงินได้ ส่วนหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี มาตรฐานการบัญชีได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง จำนวนภาษีเงินได้ที่จะต้องจ่ายในงวดอนาคตซึ่งเกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษี ซึ่งเกิดจากรายการข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

1. ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่าฐานภาษี
2. ราคาของบัญชีของหนี้สินต่ำกว่าฐานภาษี

หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจึงมีค่าเท่ากับผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษีคุณด้วยอัตราภาษีเงินได้

ตัวอย่างสิทธิประโยชน์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

1. มูลค่างานที่เสร็จยังไม่ได้เรียกเก็บมี $BV = 50$ บาท (กิจการรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ตามอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จ รับเงินวางเริ่มแรกและเงินค้างวคเกิน 20%)

ผลแตกต่างชั่วคราว $50 - 0 = 50$ บาท

ผลแตกต่างดังกล่าวถือเป็นผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษี ดังนั้น กิจการจะต้องรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีซึ่งเป็นจำนวนภาษีเงินได้ที่กิจการจะต้องจ่ายเมื่อกิจการได้รับ

ประโยชน์จากราคาตามบัญชีของมูลค่างานที่เสร็จยังไม่ได้เรียกเก็บจากการที่ค้างวคครบกำหนดชำระ

2. สินค้าคงเหลือมี $BV = 100$ บาท (สมมติว่ากิจการได้มีการตั้งค่าเผื่อการลดราคาสินค้าถ้าสมัยหรือเสื่อมคุณภาพตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 31 = 20 บาท)

ผลแตกต่างชั่วคราว $100 - 120 = -20$ บาท

ผลแตกต่างดังกล่าวถือเป็นผลแตกต่างชั่วคราวใช้หักภาษี ดังนั้นกิจการสามารถรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี หากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะมีกำไรทางภาษีในอนาคตเพียงพอที่กิจการจะได้รับประโยชน์จากภาษีเงินได้ที่ลดลงจากการตัดจำหน่ายสินค้าถ้าสมัยหรือเสื่อมคุณภาพ

จากตัวอย่างข้างต้น อาจสรุปว่ารายการที่ก่อให้เกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีมีทั้งรายการที่บันทึกโดยตรงไปยังงบกำไรขาดทุน

และรายการที่บันทึกโดยตรงไปยังส่วนของผู้ถือหุ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงราคาตามบัญชีที่เกิดจาก ตีราคาใหม่ของที่ดินอาคารและอุปกรณ์ การเปลี่ยนแปลงราคาตามบัญชีที่เกิดจากการแสดงเงินลงทุน ในหลักทรัพย์เพื่อขายที่แสดงตามมูลค่ายุติธรรม ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดจากการแปลง ค่าบการเงินของหน่วยงานต่างประเทศจำนวนของส่วนประกอบที่เป็นทุนของเครื่องมือทางการเงิน แบบผสม (เช่น หุ้นกู้แปลงสภาพ) ที่รับรู้เมื่อเริ่มแรก ดังนั้น หากรายการที่ก่อให้เกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี บันทึกโดยตรงไปยัง บัญชีกำไรขาดทุน กิจการต้องบันทึกผลกระทบทางภาษีโดยปรับปรุงกับค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้วงบัญชี ปัจจุบัน เพื่อให้แสดงค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้สำหรับงวดที่สอดคล้องกับกำไรทางบัญชีอย่างไรก็ตาม หากรายการที่ก่อให้เกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้ รอการตัดบัญชีบันทึกโดยตรงไปยังส่วนของผู้ถือหุ้นกิจการต้องบันทึกผลกระทบทางภาษีโดยตรง ไปยังส่วนของผู้ถือหุ้น

- การรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 ได้ให้ หลักการไว้ว่า กิจการต้องรับรู้ผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียทุกรายการเป็นหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัด บัญชี เว้นแต่หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีนั้น จะเกิดจากค่าความนิยม ซึ่งค่าตัดจำหน่ายของค่า ความนิยมไม่สามารถนำถือเป็นรายจ่ายทางภาษีเงินได้ หรือเกิดจากสินทรัพย์/ หนี้สินที่รับรู้เมื่อเริ่มแรก สำหรับรายการบัญชีที่ไม่ได้เกิดจากการรวมธุรกิจและไม่กระทบกับกำไรทางบัญชีและกำไรหรือ ขาดทุนทางภาษีขณะที่บันทึกการนอกจากนี้ มาตรฐานการบัญชียังได้ให้หลักการว่ากิจการต้องรับรู้ หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีทุกรายการที่เกิดจากเงินลงทุนในบริษัทย่อย สาขา บริษัทร่วมและ ส่วนได้เสียในกิจการร่วมค้า เว้นแต่บริษัทใหญ่ ผู้ลงทุน หรือผู้ร่วมค้าสามารถควบคุมจังหวะเวลาใน การกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษีได้ และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ผลแตกต่าง ชั่วคราวจะไม่ได้กลับรายการภายในระยะเวลาที่คาดการณ์ได้ในอนาคต อย่างไรก็ตาม กิจการต้อง ไม่นำหลักการดังกล่าวมาถือปฏิบัติ หากเงินปันผลที่เกิดจากหุ้นหรือหน่วยลงทุนที่ถืออยู่ได้รับยกเว้น ไม่ต้องนำมารวมในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามบทบัญญัติมาตรา 65 ทวิ (10) แห่งประมวลรัษฎากร ถือถือเป็นผลแตกต่างถาวรและไม่ต้องตั้งหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

ในส่วนของการรับรู้ผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีเป็นสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี นั้น มาตรฐานการบัญชีได้ให้หลักการไว้ว่ากิจการต้องรับรู้ผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีเป็น สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีเท่ากับจำนวนที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะมีกำไรทาง ภาษีเพียงพอต่อการนำจำนวนผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีนั้นมาใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ค่อนข้างแน่ที่ กิจการจะมีกำไรทางภาษี เพียงพอต่อการนำจำนวนผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีมาใช้ ประโยชน์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ

1. กิจกรรมมีผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษีเพียงพอต่อการกลับรายการของผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษี
2. ผลแตกต่างชั่วคราวทั้งสองประเภทต้องเกิดจากหน่วยงานที่จะเก็บภาษีและหน่วยงานที่เสียภาษีเดียวกัน
3. กิจกรรมต้องคาดว่าผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษีจะกลับรายการในงวดใดงวดหนึ่งต่อไปนี้
  - 3.1 งวดบัญชีเดียวกับที่คาดว่าจะมีการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษี
  - 3.2 งวดบัญชีที่กฎหมายภาษีอากรอนุญาตให้กิจการนำยอดขาดทุนที่เกิดจากสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีมาใช้ประโยชน์

มาตรฐานการบัญชียังได้ให้หลักการไว้ด้วยว่าหากกิจกรรมมีผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษีซึ่งกิจกรรมมีอยู่นั้นไม่เพียงพอ ซึ่งผลแตกต่างดังกล่าวต้องเกิดหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีและหน่วยงานที่เสียภาษีเดียวกันกิจกรรมต้องรับรู้จำนวนสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีได้เท่าที่เป็นไปตามข้อกำหนดข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

1. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอในงวดเดียวกับที่ต้องกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษี (หรือในงวดที่กิจการสามารถนำผลขาดทุนทางภาษีที่เกิดจากสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีมาใช้ประโยชน์)
2. กิจกรรมมีช่องทางในการวางแผนภาษีที่ทำให้กิจการสามารถสร้างกำไรทางภาษีให้เกิดขึ้นได้ในงวดที่เหมาะสม ลู่ทางในการวางแผนภาษีในที่นี้หมายถึงการที่กิจการสามารถสร้างหรือเพิ่มกำไรทางภาษีในงวดใดงวดหนึ่งก่อนที่ผลขาดทุนทางภาษียกไปหรือเครดิตภาษียกไปจะหมดอายุลง (ถ้ากฎหมายภาษีอากรอนุญาตให้ทำได้)

ตัวอย่างการรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชี

1. ขาดทุนจากไฟไหม้ ตัวอย่าง สมมติว่ามีกิจการมีกำไรมาโดยตลอด แต่ในปี 2544 เกิดไฟไหม้โรงงานทำให้มีผลการดำเนินงานเป็นขาดทุนทางภาษี 300 บาท อัตราภาษี 30% (สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีมีจำนวน 90 บาท) ขาดทุนทางภาษียังไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางภาษีเป็นเวลา 5 ปี กิจการจะสามารถตั้งเป็นสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีได้แน่ ๆ จำนวน 50 บาท จากหนี้สินภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีที่อยู่ $(2545 = 40 \cdot 2547 = 10)$ ส่วนอีก 40 บาทที่เหลือ อาจตั้งเป็นสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีได้ ถ้ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะมีภาษีเงินได้ที่ต้องจ่ายเกิน 40 บาท
2. ขาดทุนจากการดำเนินงาน จากตัวอย่างข้างต้น ถ้าสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีมีจำนวน 90 บาท เป็นผลมาจากการขาดทุนจากการดำเนินการ จะสามารถตั้งสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีได้จำนวน 50 บาท ทั้งนี้จากหนี้สินภาษีเงินได้รอกการตัดบัญชีที่มีอยู่อีก 40 บาท ที่

เหลือต้องพิสูจน์ เช่น มีสัญญาขายที่เกิดขึ้นใหม่ที่จะทำให้กิจการมีกำไรทางภาษีเพียงพอที่จะนำผลขาดทุนทางภาษีที่ยังใช้ไม่หมดมาใช้ประโยชน์ได้

- การทบทวนจำนวนสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ในส่วนของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ที่ไม่ได้รับรู้ในอดีตเพราะความน่าจะเป็นมีระดับไม่สูงพอที่ทำให้เกิดความเป็นไปได้ก่อนข้างแน่ที่กิจการจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอในอนาคตและทำให้กิจการไม่สามารถรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีได้ เนื่องจากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการบัญชีได้ให้แนวทางไว้ว่า ณ วันที่ในงบการเงิน กิจการต้องนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่ไม่ได้รับรู้มาประเมินใหม่ เช่น สถานการณ์ทางการค้าที่ดีขึ้นจนทำให้ความน่าจะเป็นมีระดับสูงขึ้นจนทำให้เกิดความเป็นไปได้ก่อนข้างแน่ที่กิจการจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอในอนาคตและทำให้กิจการสามารถรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี กิจการต้องรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ที่ไม่ได้รับรู้ในอดีตเท่ากับจำนวนที่พบว่ามีความเป็นไปได้ก่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีนั้น